

Za: poslanke in poslanci Državnega zbora RS

Šubičeva 9, Ljubljana

V vednost: mediji

Ljubljana; 15. julij 2013

Zadeva: Pred izredno sejo DZ o TEŠ 6 – odprto pismo z zahtevo po umiku državnega poročstva

Spoštovane poslanke in poslanci Državnega zbora RS,

malo manj kot leto dni po dnevu, ko ste - prav tako na izredni seji - z večino 29 glasov potrdili Zakon o poročstvu Republike Slovenije za obveznosti iz dolgoročnega posojila v višini 440 milijonov evrov, ki ga najame Termoelektrarna Šoštanj d.o.o. pri Evropski investicijski banki, za financiranje projekta postavitve nadomestnega bloka 6 moči 600 MW v Termoelektrarni Šoštanj (ZPODPTEŠ), boste jutri, 16. julija 2013 ponovno razpravljali o projektu TEŠ 6. Že takrat, ko ste projektu dodelili državno poročstvo, je obstajalo več kot dovolj indicev, da je projekt ekonomsko sporen.

Naj vam malo osvežimo spomin. Jeseni 2009 je vložek v projekt znašal 20 milijonov EUR. Januarja 2010 smo nevladne organizacije prvič pozvale k moratoriju in ponovnem premisleku. Odziv Vlade RS in resornega ministra je bil: »Porabljenega je bilo že preveč denarja, da bi lahko projekt danes zaustavili.« Novembra 2011 je neodvisno nizozemsko svetovalno podjetje s pregledom 4. investicijskega programa TEŠ 6 ugotovilo, da metodološke napake v izračunih pomagajo polepšati ekonomsko sliko projekta. Že takrat je bilo izpostavljeno, da so cene lignita ocenjene prenizko, da je predpostavka o povečani učinkovitosti izkopa lignita neutemeljena in da so podcenjeni stroški CO2. Prav tako niso bila primerno analizirana tveganja, ki jim je projekt izpostavljen.

Januarja 2012 smo vas nevladne organizacije pozvale¹ k uvedbi moratorija, etičnega razsodišča in pripravi trajnostnega energetskega scenarija. Odziv je bil ničeln.

Med aprilom in junijem 2012 smo na vas preko koalicije Ustavimo TEŠ 6² naslovili vrsto strokovnih dokumentov iz katerih je bilo zelo jasno razvidno, da se je trenutno stanje projekta dalo napovedati že takrat. Nismo se zmotili, le vi niste želeli slišati.

Decembra 2012 smo na vas naslovili odprto pismo³ z zahtevo, da odstopite od državnega poročstva za TEŠ 6, saj niso izpolnjeni vsi pogoji, ki so bili navedeni v zakonu. Naročili smo neodvisno ekonomsko mnenje o 5. investicijskem programu, ki ga je pripravil dr. Kešeljević. V njem je izpostavljeno:

„NIP5 vsebuje določene predpostavke, ki so preveč optimistične (cene kuponov CO2, izboljšanje učinkovitosti delovanja brez utemeljitve, cene premoga), kar prikazuje boljšo ekonomiko projekta, pri čemer celovito ne obvladuje tveganj, ki jim je projekt izpostavljen (npr. sprememba obrestnih mer, nesklenjena dolgoročna pogodba o dobavi premoga s točno določenimi in obvezujočimi cenami). Hkrati pa NIP5 tudi ne upošteva v energetske sektorski politiki RS postavljeno merilo minimalne diskontne stopnje (9 %), pri kateri je neto sedanja vrednost projekta TEŠ 6 negativna pri vsakem od omenjenih scenarijev.«

¹ http://www.greenpeace.org/slovenia/si/Medijsko-sredisce/zadnje-objave/odprto_pismo/

² <http://www.ustavimotes6.si/?m=00700000>

³ <http://www.greenpeace.org/slovenia/si/Medijsko-sredisce/zadnje-objave/odprtopismovladi/>

Lanskoletna kampanja Še je čas⁴ je poleg okoljskih in ekonomskih argumentov opozorila tudi na hude posledice delovanja TEŠ 6 na zdravje ljudi. Poročilo *Družbeni strošek energije iz Šoštanja*⁵ je na podlagi metodologije Evropske agencije za okolje ocenilo, da bo TEŠ 6 v času delovanja povzročil med 33 in 48 smrtnih žrtev letno ter med 168 in 242 milijonov evrov gospodarske škode na leto. Poročilo je dvignilo kar nekaj prahu, a opozorila politika ni slišala.

Negativne vplive kurjenja premoga na zdravje je marca letos dodatno pojasnilo poročilo organizacije HEAL (Health and Environment Alliance) *Neplačan račun na zdravje – kako nam kurjenje premoga povzroča bolezni*⁶, ki razkriva zdravstveno in finančno breme kurjenja premoga v državah EU. Strošek bolezni, ki jih povzročajo termoelektrarne na premog, evropske državljanke na leto stane dodatnih 42,8 milijard evrov. Najnovejši dokaz o škodljivosti premoga za zdravje ljudi pa je 12. junija objavljeno poročilo organizacije Greenpeace *Tihi ubijalci – Zakaj mora Evropa energijo iz premoga nadomestiti z zeleno energijo*⁷. To poročilo ocenjuje, da je onesnaženje, ki ga povzročajo premogovne termoelektrarne v EU, odgovorno za tisoče prezgodnjih smrti ter za okrog 240.000 izgubljenih let življenja v letu 2010. V državah z intenzivno porabo premoga rezultat nakazuje, da več ljudi umre zaradi premoga kot v prometnih nesrečah.

Spoštovane poslanke in poslanci Državnega zbora RS, v rokah imate več kot dovolj argumentov, da danes zaključite z nekaj let trajajočim zanikanjem, da se bo problem imenovan TEŠ 6 rešil sam od sebe. Projekt postaja z vsakim dnem bolj podoben podivjanemu vlaku, ki bo državo in s tem njene državljanke pahnil v še globlje brezno finančne krize.

S tem ko ste potrdil poročstvo za projekt, ste zavestno sprejeli ekonomska, okoljska in zdravstvena tveganja, ki jih projekt prinaša. Tem tveganjem ste izpostavili tudi vse nas. Ni bilo dovolj, da ste nam vsilili projekt, ki nam bo vsem bistveno poslabšal kakovost življenja; vsilili ste nam tudi tveganje, ki ga slednji prinaša za državno blagajno. Za krpanje javnofinančnega primanjkljaja smo se prisiljeni odrekati vse več osnovnim storitvam – od zdravstva do šolstva, sedaj pa naj bi to odrekanje še povečali zaradi vaših napačnih odločitev.

Čas je, da sprejmete edino pravo odločitev. Zahtevamo, da odrečete državno podporo projektu TEŠ 6 in prevzamete moralno ter dejansko odgovornost za reševanje nastalega problema. Zatiskanje oči pred problemom in podpora poglobljanju problema bo problem TEŠ 6 preneslo na pleča tistih, ki s tem nismo imeli ničesar! Kakršnokoli dodatno prilivanje davkoplačevalskega denarja v ta projekt bi bilo nesprejemljivo in vredno vsakega obsojanja. TEŠ je grobo kršil pogoje, ki so bili osnova za državno poročstvo, zato morate ukrepati, preden se poročstvo materializira na račun davkoplačevalcev.

S spoštovanjem,

Mag. Nina Štros
vodja
Greenpeace v Sloveniji

dr. Lidija Živčič
strokovna vodja
Focus, društvo za sonaraven razvoj

Gorazd Marinček
predsednik
Slovenski E-forum

⁴ <http://www.sejecas.si/>

⁵ <http://www.greenpeace.org/slovenia/Global/slovenia/Dokumenti/Poro%C4%8Dilo%20kon%C4%8Dno%20s%20hiperlinki.pdf>

⁶ <http://www.greenpeace.org/slovenia/si/Medijsko-sredisce/zadnje-objave/heal/>

⁷ <http://www.greenpeace.org/slovenia/si/Medijsko-sredisce/zadnje-objave/tihubijalci/>